

2. מניעת הטיית ואפליה לשבור את ההטיות

מניעת הנצחת הטיית ופערות בשימוש בבינה מלאכותית מחייבת פיתוח מודעות לחשיבה ביקורתית והבנה שתוצרי הכלים אינם בהכרח אמת מוחלטת, לצד עידוד בדיקה, פיקוח ודין פתוח בנוגע להטיות אפשריות והשפעותיהן.

מניעת הנצחה והעמקה של הטיית ופערות

כלי בינה מלאכותית מתבססים על דפוסים ונתונים שבאמצעותם אומנו, ולכן עלולים לשקף דעות קדומות, הטיית היסטוריות ותפיסות מקובעות כלפי קבוצות שונות באוכלוסייה. כאשר כלים אלו משתלבים במערכת החינוך, קיים חשש להנצחת פערות קיימים ואף להעמקתם, במיוחד כאשר לא תמיד מתקיימת מודעות לכך שמדובר בתוצר אלגוריתמי ולא באמת אבסולוטית. בניגוד לכלים דיגיטליים כמו מנועי חיפוש, כלי בינה מלאכותית מבוססי שיחה יוצרים אינטראקציה אישית, מתמשכת ולעיתים אף אינטימית. הם לומדים את הסגנון האינדיווידואלי של כל משתמש ומשמשת, דפוסי חשיבה והעדפות, וכך מספקים תשובות שתואמות את הציפיות של כל אחד מהמשתמשים. תהליך זה עלול להוביל לאפקט של "תיבת תהודה" – חיזוק דעות קיימות והפחתה בנטייה להטיל ספק או לבדוק מקורות מידע נוספים. כאשר מיושמים כלים אלו בסביבה חינוכית הם נתפסים כבעלי סמכות, וכך עשויה להיווצר נטייה לקבל מידע באופן אוטומטי וליצור פגיעה ביכולת להפעיל חשיבה ביקורתית.

תרבות של הטלת ספק ובקרה, אשר מתחילות ממודעות

כדי להתמודד עם אתגרים אלו, יש להדגיש את הצורך ללמד את כל המשתמשים – תלמידים, מורים, אנשי צוות והורים – להיות מודעים לפוטנציאל ההטייה, להבין שגם מערכות מתקדמות אינן חפות מטעויות ולפתח כלים לחשיבה ביקורתית. יש לעודד שאלת שאלות, לקיים שיח פתוח לגבי תוצרי הבינה המלאכותית, לבחון את איכות הנתונים ואת האופן שבו המשתמשים מפרשים את התוצאות. חינוך למודעות, חשיבה ביקורתית ודין פתוח יתרמו ליצירת סביבה חינוכית הוגנת, המודעת לאתגרים שמביאה עמה הבינה המלאכותית, ושואפת לשיפור מתמיד.